

Verbos en líquida y nasal

En la mayoría de estos verbos, el tema de presente se forma con raíces en líquida (λ, ρ) o nasal (μ, ν) más el sufijo -y-; en menor medida intervienen otros sufijos: -v- o -ισκ-. También hay verbos radicales sin sufijo.

Con sufijo -y-: βάλλω arrojar (*βαλ-y-ω), στέλλω enviar (*στελ-y-ω), τίλλω desplumar (*τιλ-y-ω); ἐγείρω despertar (*ἐγερ-y-ω), σύρω arrastrar (*σύρ-y-ω); φαίνω mostrar (*φάν-y-ω), ἀποκτείνω matar (*ἀποκτεν-y-ω), κλίνω inclinar (*κλιν-y-ω), ἀμύνω rechazar (*ἀμυν-y-ω).

Los presentes en -λλω se forman a partir de raíces en λ más el sufijo -y-: la y se asimila totalmente a λ (-ly- > -λλ-): θάλλω florecer (*θαλ-y-ω).

En los presentes en -αίνω, -αίρω, -είνω, -είρω (raíces -αν-, -αρ-, -εν-, -εν- más sufijo -y-) hay retracción o metátesis de -y-, que pasa a la sílaba temática como -ι- : χαίρω alegrarse (*χαρ-y-ω), ὀνομαίνω nombrar (*ὀνομαν-y-ω), τείνω estirar (*τεν-y-ω), φθείρω destruir (*φθερ-y-ω).

En los presentes en -ίνω, -ίρω, -ύνω, -ύρω (raíces -iv-, -ir-, -uv-, -ur- más sufijo -y-), la y enmudece y la vocal ι o υ que precede a ν o ρ se alarga en compensación: κλίνω (*κλιν-y-ω), φύρω mezclar (*φυρ-y-ω).

Con sufijo -v-: κάμνω cansarse (*καμ-v-ω), τέμνω cortar (*τεμ-v-ω).

Con sufijo -ισκ-: θνήσκω morir (*θνη-/θνα-/θᾶν-)

Sin sufijo: γέμω estar lleno, δέμω construir, δέρω desollar, μένω permanecer, νέμω distribuir.

στέλλω	ἔστελλον	στελῶ	ἔστειλα	ἔσταλκα	ἐστάλκειν
στέλλομαι	ἔστελλόμην	στελοῦμαι	ἔστειλάμην	ἔσταλμαι	ἐστάλμην
		σταλήσομαι	ἐστάλην		
νέμω	ἔνεμον	νεμῶ	ἔνειμα	νενέμηκα	
νέμομαι	ἔνεμόμην	νεμοῦμαι	ἔνειμάμην	νενέμημαι	
			ἔνεμήθην		
φαίνω	ἔφαινον	φανῶ	ἔφηνα	πέφαγκα/πέφηνα	ἐπεφάγκη
φαίνομαι	ἔφαινόμην	φανοῦμαι	ἔφηνάμην	πέφασμαι	ἐπεφάσμην
		φανήσομαι	ἔφάν(θ)ην		
κρίνω	ἔκρινον	κρινῶ	ἔκρινα	κέκρινα	ἐκεκρίνειν
κρίνομαι	ἔκρινόμην	κρινοῦμαι	ἔκρινάμην	κέκριμαι	ἐκεκρίμην
		κρινήσομαι	ἔκρίθην		
φθείρω	ἔφθειρον	φθερῶ	ἔφθειρα	ἔφθαρκα	
φθείρομαι	ἔφθειρόμην	φθεροῦμαι	ἔφθειράμην	ἔφθαρμαι	
		φθαρήσομαι	ἔφθάρην		

FUTURO

El futuro activo y medio se forma con el sufijo de futuro -εσ-. Se denomina futuro contracto porque la σ intervocálica enmudece y la ε del sufijo contrae con la vocal temática (*νεμ-εσ-ω > *νεμ-ε-ω > νεμῶ; *νεμ-εσ-ο-μαι > *νεμ-ε-ο-μαι > νεμοῦμαι); κερῶ (κείρω afeitar), κερδανῶ (κερδαίνω ganar), ἀλοῦμαι (ἄλλομαι saltar), καμοῦμαι (κάμνω), θανοῦμαι (θνήσκω), μανοῦμαι (μαίνω enloquecer). Los futuros de verbos con sufijo -εσ- se conjugan en voz activa y media siguiendo el modelo de los presentes de verbos contractos en -έω: φιλέ-ω > φιλῶ amar ; φιλέ-ο-μαι > φιλοῦμαι.

Con -σ- se forman los futuros proéticos: κέλσω (κέλλω abordar), κύρωσω (κύρω encontrar), θέρσομαι (θέρομαι calentarse); φθέρσω (φθείρω). La ε permanece generalmente sin contraer en jónico y en eólico: φανέω (φαίνω). En Homero, algunos futuros son sigmáticos: διαφθέρσω (διαφθείρω ensuciar); otros, no contractos: βαλέω (βάλλω), κτενέεις (κτείνω matar), ἀγγέλουσιν (ἀγγέλλω).

El futuro pasivo se conjuga con el sufijo de voz pasiva -θη- ο -η- (en general, ν ante θ enmudece): ἀρθήσομαι (αἴρω levantar), κριθήσομαι (κρίνω juzgar), πλυ(ν)θήσομαι (πλύνω lavar), σπαρθήσομαι y σπαρήσομαι (σπείρω sembrar), φθαρήσομαι (φθείρω).

ἀγγέλλω anunciar (*ἀγγελ-)

FUTURO ACTIVO

INDICATIVO	OPTATIVO	INFINITIVO	PARTICIPIO
ἀγγελῶ	ἀγγελοίην	ἀγγελεῖν	ἀγγελῶν, οὔντος
ἀγγελεῖς	ἀγγελοίης		ἀγγελοῦσα, ούσης
ἀγγελεῖ	ἀγγελοίη		ἀγγελοῦν, οὔντος
ἀγγελοῦμεν	ἀγγελοῖμεν		
ἀγγελεῖτε	ἀγγελοῖτε		
ἀγγελοῦσι	ἀγγελοῖεν		

FUTURO MEDIO

INDICATIVO	OPTATIVO	INFINITIVO	PARTICIPIO
ἀγγελοῦμαι	ἀγγελοίμην	ἀγγελεῖσθαι	ἀγγελούμενος, μένου
ἀγγεληῖ	ἀγγελοῖο		ἀγγελουμένη, μένης
ἀγγελεῖται	ἀγγελοῖτο		ἀγγελούμενον, μένου
ἀγγελούμεθα	ἀγγελοίμεθα		
ἀγγελεῖσθε	ἀγγελοῖσθε		
ἀγγελοῦνται	ἀγγελοῖντο		

FUTURO PASIVO

INDICATIVO	OPTATIVO	INFINITIVO	PARTICIPIO
ἀγγελθήσομαι	ἀγγελθησοίμην	ἀγγελθήσεσθαι	ἀγγελθησόμενος, μένου
ἀγγελθήση	ἀγγελθήσοιο		ἀγγελθησομένη, μένης
ἀγγελθήσεται	ἀγγελθήσοιτο		ἀγγελθησόμενον, μένου
ἀγγελθησόμεθα	ἀγγελθησοίμεθα		
ἀγγελθήσεσθε	ἀγγελθήσοισθε		
ἀγγελθήσονται	ἀγγελθήσονται		

φαίνω mostrar, φαίνομαι aparecer (*φαν-)

FUTURO ACTIVO

INDICATIVO	OPTATIVO	INFINITIVO	PARTICIPIO
φανῶ	φανοίην	φανεῖν	φανῶν, οὔντος
φανεῖς	φανοίης		φανούσα, ούσης
φανεῖ	φανοίη		φανοῦν, οὔντος
φανοῦμεν	φανοίμεν		
φανεῖτε	φανοῖτε		
φανούσι	φανοῖεν		

FUTURO MEDIO

INDICATIVO	OPTATIVO	INFINITIVO	PARTICIPIO
φανοῦμαι	φανοίμην	φανεῖσθαι	φανούμενος, μένου
φανῆ	φανοῖο		φανουμένη, μένης
φανεῖται	φανοῖτο		φανούμενον, μένου
φανούμεθα	φανοίμεθα		
φανεῖσθε	φανοῖσθε		
φανοῦνται	φανοῖντο		

FUTURO PASIVO

INDICATIVO	OPTATIVO	INFINITIVO	PARTICIPIO
φανήσομαι	φανησοίμην	φανήσεσθαι	φανησόμενος, μένου
φανήση	φανήσοιο		φανησομένη, μένης
φανήσεται	φανήσοιτο		φανησόμενον, μένου
φανησόμεθα	φανησοίμεθα		
φανήσεσθε	φανήσοισθε		
φανήσονται	φανήσονται		

AORISTO

El aoristo activo y medio se denomina aoristo originariamente sigmático porque se conjugaba con el sufijo temporal -σ(α)-, pero la σ enmudeció y la sílaba temática se alargó en compensación:

α > η/ᾱ, ε > ει, ι > ἰ, υ > ὕ.

En los verbos en -αίνω, -αίρω, -άλλω, alarga α en η/ᾱ : ἔφηνα < *ἔφανσα (φαίνω), ἐμάρανα < *ἔμαρασα (μαραίνω consumir), ἔψηλα < *ἔψαλα (ψάλλω tensar).

En los verbos en -έλλω, -έμω, -έμνω, -έρω, -εἶρω, -ένω, -εἶνω, ε alarga en ει : ἔστειλα < *ἔστελσα (στέλλω), ἔνειμα < *ἔνεμσα (νέμω).

En los verbos en -ίλλω, -ἴνω, ἴρω, ι alarga en ἰ : ἔκλινα < *ἔκλινσα (κλίνω).

En los verbos en -ῶρω, ὠνω, υ alarga en ὠ : ἤσχῶνα < *ἤσχυνσα (αἰσχύνω deshonorar).

En el dialecto homérico, existen formas sigmáticas: ἔλσα (εἶλω rodar). En eólico, la -σ- se asimila. Homero da este ejemplo: ὤφελλα < ὤφελσα = ático ὠφείλα (ὀφέλλω aumentar).

El aoristo pasivo se conjuga con el sufijo de voz pasiva -θη- o -η-: ἐβλήθην y ἐβάλην (βάλλω), ἐκαθάρθη (καθαίρω purificar), ἐμίανθην (μιαίνω manchar), ἐπάλ(θ)ην (πάλλω agitar), ἐχάρην (χαίρω), ἐσπάρην (σπείρω), ἐσύρθην (σύρω), ἐτίλθην (τίλλω).

ἀγγέλλω anunciar (*ἀγγελ-)

AORISTO ACTIVO

INDICATIVO	SUBJUNTIVO	OPTATIVO	IMPERATIVO	INFINITIVO	PARTICIPIO
ἤγγειλα	ἀγγείλω	ἀγγείλαιμι		ἀγγεῖλαι	ἀγγείλας, αντος
ἤγγειλας	ἀγγείλης	ἀγγείλαις, -ειας	ἄγγειλον		ἀγγείλασα, άσης
ἤγγειλε	ἀγγείλη	ἀγγείλαι, -ειε	ἀγγειλάτω		ἀγγείλαν, αντος
ἤγγείλαμεν	ἀγγείλωμεν	ἀγγείλαιμεν			
ἤγγείλατε	ἀγγείλητε	ἀγγείλαιτε	ἀγγείλατε		
ἤγγειλαν	ἀγγείλωσι	ἀγγείλαιεν, -ειαν	ἀγγειλάντων		

AORISTO MEDIO

INDICATIVO	SUBJUNTIVO	OPTATIVO	IMPERATIVO	INFINITIVO	PARTICIPIO
ἤγγειλάμην	ἀγγείλωμαι	ἀγγειλαίμην		ἀγγείλασθαι	ἀγγειλάμενος, μένου
ἤγγείλω	ἀγγείλη	ἀγγείλαιο	ἄγγειλαι		ἀγγειλαμένη, μένης
ἤγγείλατο	ἀγγείληται	ἀγγείλαιοτο	ἀγγειλάσθω		ἀγγειλάμενον, μένου
ἤγγειλάμεθα	ἀγγειλώμεθα	ἀγγειλαίμεθα			
ἤγγείλασθε	ἀγγείλησθε	ἀγγείλαισθε	ἀγγείλασθε		
ἤγγείλαντο	ἀγγείλωνται	ἀγγείλαιντο	ἀγγειλάσθων		

AORISTO PASIVO

INDICATIVO	SUBJUNTIVO	OPTATIVO	IMPERATIVO	INFINITIVO	PARTICIPIO
ἤγγέλθην	ἀγγελθῶ	ἀγγελθειῖν		ἀγγελθῆναι	ἀγγελθείς, έντος
ἤγγέλθης	ἀγγελθῆς	ἀγγελθείς	ἀγγέλθητι		ἀγγελθειῖσα, εἰσης
ἤγγέλθη	ἀγγελθῆ	ἀγγελθειῖ	ἀγγελθήτω		ἀγγελθέν, έντος
ἤγγέλθημεν	ἀγγελθῶμεν	ἀγγελθειῖμεν			
ἤγγέλθητε	ἀγγελθῆτε	ἀγγελθειῖτε	ἀγγέλθητε		
ἤγγέλθησαν	ἀγγελθῶσι	ἀγγελθειῖεν	ἀγγελθέντων		

φαίνω mostrar, φαίνομαι aparecer (*φαν-)

AORISTO ACTIVO

INDICATIVO	SUBJUNTIVO	OPTATIVO	IMPERATIVO	INFINITIVO	PARTICIPIO
ἔφηνά	φήνω	φήναιμι		φήναι	φήνας, αντος
ἔφηνας	φήνης	φήνειας, -αις	φήνον		φήνασα, άσης
ἔφηνε	φήνη	φήνιε, -αι	φήνάτω		φήναν, αντος
ἔφήναμεν	φήνωμεν	φήναιμεν			
ἔφήνατε	φήνητε	φήναιτε	φήνατε		
ἔφηναν	φήνωσι	φήνεια, -αιεν	φήνάντων		

AORISTO MEDIO

INDICATIVO	SUBJUNTIVO	OPTATIVO	IMPERATIVO	INFINITIVO	PARTICIPIO
ἔφηνάμην	φήνωμαι	φήναίμην		φήνασθαι	φήνάμενος, μένου
ἔφήνω	φήνη	φήναιο	φήναι		φήναμένη, μένης
ἔφήνατο	φήνηται	φήναιτο	φήνάσθω		φήνάμενον, μένου
ἔφηνάμεθα	φήνώμεθα	φήναίμεθα			
ἔφήνασθε	φήνησθε	φήναισθε	φήνασθε		
ἔφήναντο	φήνωνται	φήναιντο	φήνάσθων		

AORISTO PASIVO

INDICATIVO	SUBJUNTIVO	OPTATIVO	IMPERATIVO	INFINITIVO	PARTICIPIO
ἔφάνην	φανῶ	φανείην		φανῆναι	φανείς, έντος
ἔφάνης	φανῆς	φανείης	φάνητι		φανειῖσα, εἰσης
ἔφάνη	φανῆ	φανείη	φανήτω		φανέν, έντος
ἔφάνημεν	φανῶμεν	φανειῖμεν			
ἔφάνητε	φανῆτε	φανειῖτε	φάνητε		
ἔφάνησαν	φανῶσι	φανειῖεν	φανέντων		

PERFECTO

Los verbos en líquida y nasal pueden tener el perfecto con sufijo -κ(α)-, sin sufijo (generalmente intransitivo, con sílaba temática alargada), o ambos tipos de perfecto: σέσυρκα (σύρω arrastrar), τέθηλα (θάλλω), μέμηνα (μαίνω), πέπηλα y πέπαλκα (πάλλω agitar), πέφηνα y πέφαγκα (φαίνω). En la conjugación regular, el perfecto activo se forma con el sufijo -κ(α): δέδαρκα (δέρω), ἔσταλκα (στέλλω). La v final de la raíz puede enmudecer (a veces vocalizarse), asimilarse, alargarse en η y sufrir metátesis: κέκρικα (κρίνω), τέτακα < *τετνκα (τείνω); asimilación (v > γ nasal): ἔξαγκα (ξαίνω peinar), ὠξυγκα (ὀξύνω afilar); alargamiento en η (raíces en μ, y algunas otras): νενέμηκα (νέμω), μεμέληκα (μέλω cuidar), μεμένηκα (μένω), κεχάρηκα (χαίρω). Metátesis (algunas raíces en μ, y otras): κέκμηκα (κάμνω), τέτμηκα (τέμνω), βέβληκα (βάλλω), τέθηκα (θήσκω *θᾶν-).

Perfecto medio-pasivo: ἔσπαρμαι (σπείρω), κέχαρμαι (χαίρω), ἔσφαλμαι (σφάλλω). A veces, la v se disimila ante μ y cambia a σ: ἔρρασμαι (ροαίνω rociar), ἔξασμαι (ξαίνω), σεσήμασμαι (σημαίνω indicar). También, se asimila: μεμίαμμαι (μαίνω), ἔξαμμαι (ξαίνω), ὠξυμμαι (ὀξύνω). Otras veces, enmudece (o se vocaliza): κέκριμαι (κρίνω), τέταμαι (τείνω). Algunas raíces tienen alargamiento en η: νενέμημαι (νέμω), κεχάρημαι (χαίρω); otras, metátesis: δέδμημαι (δέμω), βέβλημαι (βάλλω). La σ de las desinencias -σθε, -σθω, -σθων, -σθαι enmudece: ἔφθαρθε (*ἐφθαρσθε), πέπανθαι (*πεφανσθαι), ἠγγέλθω (*ἠγγελσθω).

La 2ª sg se reemplaza por la perífrasis πεφασμένος εἶ / ἴσθι / ἦσθα (para evitar πέφανσαι, πέφανσο, ἐπέφανσο). Como la desinencia -νται de 3ª plural no puede unirse a temas en consonante, es reemplazada por la perífrasis ἠγγελέμενοι εἰσί, o por la forma jónica -αται (v vocalizada): ἐφθάραται.

ἀγγέλλω anunciar (*ἀγγελ-)

PERFECTO ACTIVO

INDICATIVO	SUBJUNTIVO	OPTATIVO	IMPERATIVO	INFINITIVO	PARTICIPIO
ἠγγελκα	ἠγγέλκω	ἠγγέλκοιμι		ἠγγελκέναι	ἠγγελκώς, ότος
ἠγγελκας	ἠγγέλκης	ἠγγέλκοις	ἠγγελκε		ἠγγελκυῖα, υῖας
ἠγγελκε	ἠγγέλκη	ἠγγέλκοι	ἠγγελκέτω		ἠγγελκός, ότος
ἠγγέλκαμεν	ἠγγέλκωμεν	ἠγγέλκοιμεν			
ἠγγέλκατε	ἠγγέλκητε	ἠγγέλκοιτε	ἠγγέλκετε		
ἠγγέλκασι	ἠγγέλκωσι	ἠγγέλκοιεν	ἠγγελκόντων		

PERFECTO MEDIO-PASIVO

INDICATIVO	SUBJUNTIVO	OPTATIVO	IMPERATIVO	INFINITIVO	PARTICIPIO
ἠγγελμαι	ἠγγελέμενος ᾧ	ἠγγελέμενος εἶην		ἠγγέλθαι	ἠγγελέμενος, μένου
ἠγγελσαι	ἠγγελέμενος ἦς	ἠγγελέμενος εἶης	ἠγγελσο		ἠγγελέμενη, μένης
ἠγγελται	ἠγγελέμενος ἦ	ἠγγελέμενος εἶη	ἠγγέλθω		ἠγγελέμενον, μένου
ἠγγέλμεθα	ἠγγελέμενοι ᾧμεν	ἠγγελέμενοι εἶμεν			
ἠγγελθε	ἠγγελέμενοι ἦτε	ἠγγελέμενοι εἶτε	ἠγγελθε		
ἠγγελέμενοι εἰσί	ἠγγελέμενοι ᾧσι	ἠγγελέμενοι εἶεν	ἠγγέλθων		

PLUSCUAMPERFECTO MODO INDICATIVO

ACTIVO	MEDIO-PASIVO
ἠγγέλκειν (κην)	ἠγγέλμην
ἠγγέλκεις (κης)	ἠγγελο
ἠγγέλκει (κη)	ἠγγελο
ἠγγέλκεμεν	ἠγγέλμεθα
ἠγγέλκετε	ἠγγελο
ἠγγέλκεσαν	ἠγγελμένοι ἦσαν

φαίνω mostrar, φαίνομαι aparecer (*φαν-)

PERFECTO ACTIVO

INDICATIVO	SUBJUNTIVO	OPTATIVO	IMPERATIVO	INFINITIVO	PARTICIPIO
πέφαγκα	πεφάγκω	πεφάγκοιμι		πεφαγκέναι	πεφαγκώς, ότος
πέφαγκας	πεφάγκης	πεφάγκοις	πέφαγκε		πεφαγκυῖα, υῖας
πέφαγκε	πεφάγκη	πεφάγκοι	πεφαγκέτω		πεφαγκός, ότος
πεφάγκαμεν	πεφάγκωμεν	πεφάγκοιμεν			
πεφάγκατε	πεφάγκητε	πεφάγκοιτε	πεφάγκετε		
πεφάγκασι	πεφάγκωσι	πεφάγκοιεν	πεφαγκόντων		

PERFECTO MEDIO-PASIVO

INDICATIVO	SUBJUNTIVO	OPTATIVO	IMPERATIVO	INFINITIVO	PARTICIPIO
πέφασμαι	πεφασμένος ᾧ	πεφασμένος εἶην		πέφανθαι	πεφασμένος, μένου
[πέφανσαι]	πεφασμένος ἦς	πεφασμένος εἶης	[πέφανσο]		πεφασμένη, μένης
πέφανται	πεφασμένος ἦ	πεφασμένος εἶη	πέφανθω		πεφασμένον, μένου
πέφασμεθα	πεφασμένοι ᾧμεν	πεφασμένοι εἶμεν			
πέφανθε	πεφασμένοι ἦτε	πεφασμένοι εἶτε	πέφανθε		
πεφασμένοι εἰσὶ	πεφασμένοι ᾧσι	πεφασμένοι εἶεν	πεφάνθων		

PLUSCUAMPERFECTO MODO INDICATIVO

ACTIVO	MEDIO-PASIVO
ἐπεφάγκειν	ἐπεφάσμην
ἐπεφάγκεις	[ἐπέφανσο]
ἐπεφάγκει	ἐπέφαντο
ἐπεφάγκεμεν	ἐπεφάσμεθα
ἐπεφάγκετε	ἐπέφανθε
ἐπεφάγκεσαν	πεφασμένοι ἦσαν

Bibliografía

CURTIUS, J. (1951) *Gramática griega*. Buenos Aires, Desclée de Brouwer.

RAGON, E. (1963) *Grammaire grecque*. Paris, J. de Gigord.

RIEMANN, O. & GOELZER, H. (1935) *Grammaire grecque complète*. Paris, Armand Colin.

SMYTH, H. W. (1956) *Greek grammar*. Cambridge (Mass.), Harvard University Press.